

10 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ **ΕΛΛΑΔΑ** **ΗΜΕΡΗΣΙΑ**
ΠΕΜΠΤΗ 21 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012

Τα τρόφιμα και η Βιο-αγροδιατροφή, η παραγωγή Ενέργειας, η διαχείριση - εξοικονόμηση Ενέργειας, η Περιβαλλοντική Βιομηχανία, η Κλωστοϋφαντουργία - Ενδυση, η Τεχνολογία Πληροφορικής και Επικοινωνιών και η Συσκευασία είναι τομείς που μπορούν να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, στους οποίους η ελληνική οικονομία διαθέτει ορισμένα στρατηγικά πλεονεκτήματα και ανθρώπινο δυναμικό ικανό να υποστηρίξει αυτή την αναπτυξιακή προσπάθεια.

Τι επισημαίνουν οι μελέτες για το μέλλον της ελληνικής οικονομίας

Το στοίχημα της ανάπτυξης με μοχλό 7 βιομηχανικούς κλάδους

ΤΗΣ ΜΑΝΤΑΛΕΝΑΣ ΠΙΟΥ

Μπορεί η ελληνική βιομηχανία να δώσει λύση στο πρόβλημα ανάπτυξης της οικονομίας; Το εν λόγω ερώτημα επανέρχεται επίκαιρο όσο ποτέ μετά την πασιφανή κατάρρευση του παραγωγικού μοντέλου της τελευταίας τριτοκταετίας και την άμεση ανάγκη να αντικατασταθεί από ένα άλλο αναπτυξιακό πρότυπο, με ποιοτικό περιεχόμενο και εξωστρεφή χαρακτήρα, αφού η εγχώρια ζήτηση, που τη δεκαετία προ της κρίσης ήταν ο κινητήριος μοχλός της οικονομικής δραστηριότητας, αδυνατεί να διαδραματίσει το ρόλο αυτό.

Μελέτες του ΣΕΒ, του ΙΟΒΕ και άλλων φορέων, όπως της McKinsey, επιμένουν ότι, εκτός του τουρισμού, η μελλοντική ανάπτυξη πρέπει να προέλθει από τη μεταποίηση και προβάλλουν τομείς που μπορούν να «σπυρνώσουν» την ατμοσφαιρική οικονομία, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας. Στο νέο μοντέλο οι επιχειρήσεις καλούνται να γίνουν διεθνώς ανταγωνιστικές, βιώσιμες ακόμα και σε δύσκολες συνθήκες ρευστότητας, αξιοποιώντας το ανθρώπινο κεφάλαιο και τη γνώση. Στους πρωταγωνιστές της νέας βιομηχανικής άνοιξης τοποθετούν επτά τομείς: Τα τρόφιμα και τη Βιο-αγροδιατροφή, την παραγωγή Ενέργειας, τη Διαχείριση - Εξοικονόμηση Ενέργειας, τη Περιβαλλοντική Βιομηχανία, την Κλωστοϋφαντουργία - Ενδυση, την Τεχνολογία Πληροφορικής και Επικοινωνιών και τη Συσκευασία. Δίπλα στους κλάδους αυτούς τοποθετούνται βέβαια και άλλοι τομείς, όπως ο Τουρισμός, η Υγεία και οι Κατασκευές μαζί με τα δομικά προϊόντα. Πρόκειται για τομείς που μπορούν να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, στους οποίους η ελληνική οικονομία διαθέτει ορισμένα στρατηγικά πλεονεκτήματα και ανθρώπινο δυναμικό ικανό να υποστηρίξει αυτή την αναπτυξιακή προσπάθεια.

✓ Τρόφιμα - Βιο-αγροδιατροφή: Ο ελλειμματικός σε όλα την περίοδο 2003-2010 κλάδος των τροφίμων και της βιο-αγροδιατροφής μπορεί να δώσει σημαντική ώθηση στην ελληνική οικονομία, διαμορφώνοντας ένα

Πληροφορική και επικοινωνίες

● Ο κλάδος βιώνει τη γενικότερη οικονομική κρίση, με αποτέλεσμα να έχει αναστραφεί η αυξητική δυναμική της περιόδου 1999-2008 και να επανέρχεται στα μεγέθη του 2003-2004. Κοινή εκτίμηση είναι ότι η ελληνική βιομηχανία του κλάδου έχει αναπτυχθεί με εσωστρέφεια, χωρίς να εστιάζει στην καινοτομία και στην ανάπτυξη καινοτήτων και στην ανάπτυξη καινοτήτων που παράγουν τεχνολογικά προηγμένα και τυποποιημένα προϊόντα, προϊόντα που να απευθύνονται σε επιχειρήσεις κ.λπ. Θα πρέπει να στραφούν στην καινοτομία, τεχνολογική και οργανωτική, να αποκτήσουν επιχειρηματική δράση στη διεθνή αγορά και να παράξουν εξειδικευμένες και πιστοποιημένες υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών.

νέο όραμα για την ελληνική παραγωγή τροφίμων, όπως π.χ. η μεσογειακή διατροφή που θα μπορούσε να συνδεθεί με άλλους τομείς της ελληνικής οικονομίας (π.χ. τουρισμό). Για να επιτευχθεί ο στόχος θα πρέπει, όμως,

να αναδιαρθρωθούν οι δραστηριότητες και οι διαδικασίες σε όλο το μήκος της αλυσίδας, από νέες καλλιέργειες και νέα μηχανήματα, ως τις εναλλακτικές καλλιέργειες, τον τρόπο παραγωγής, προώθησης, παρουσίασης, διανομής και συσκευασίας. Η καινοτομία, η έρευνα και η τεχνολογία μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο στην ανανέωση του ελληνικού προϊόντος, καθώς η ζήτηση επηρεάζεται σημαντικά από τα εκάστοτε καταναλωτικά πρότυπα, την κουλτούρα περιβαλλοντικής ευαισθησίας, την τάση υπέρ των φρέσκων προϊόντων κ.λπ. και, βέβαια, το μάρκετινγκ, την προώθηση και την προβολή τους, όπως και τις εξελίξεις στην επιστήμη και τη βιοτεχνολογία.

✓ Ενέργεια: Είναι τομείς με μεγάλες προκλήσεις που συνδέονται με την πλήρη απελευθέρωση της αγοράς και τη στρατηγική της Ε.Ε. για τους στόχους 20-20-20, δηλαδή τη διεύθυνση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στο σύστημα προκειμένου το 20% της τελικής ενεργειακής κατανάλωσης να προέρχεται από ΑΠΕ. Η επίτευξη του στόχου αυτού προϋποθέτει αφενός σημαντικές αλλαγές σε θεσμικό επίπεδο και αφετέρου μεγάλες επενδύσεις στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, κυρίως όσον αφορά στην εγκατάσταση μονάδων ΑΠΕ, στα δίκτυα και τις άλλες υποδομές. Το τελικό αποτέλεσμα θα κριθεί από την

ικανότητα επανασχεδιασμού του ενεργειακού τομέα σε μία βάση που θα δίνει ουσιαστική ώθηση σε φορείς καινοτόμων δράσεων και επενδύσεων υψηλής προστιθέμενης αξίας, ενώ σημαντική συμβολή θα είχε η δημιουργία εγχώριας κατασκευαστικής βιομηχανίας. Νέες προοπτικές, στο βαθμό που θα υλοποιηθούν, ανοίγουν τα διεθνή πρότζεκτ, όπως η ηλεκτρική διασύνδεση με την Κύπρο και το Ισραήλ, τα πρότζεκτ για τους διεθνείς αγωγούς φυσικού αερίου που θα περνούν από τη χώρα για να τροφοδοτήσουν με φυσικό αέριο από τη Ρωσία ή/και το Αζερμπαϊτζάν την Ευρώπη και βέβαια η έρευνα και η εκμετάλλευση φυσικού αερίου/πυρηνολαίου στον ελληνικό χώρο.

✓ Διαχείριση Ενέργειας: Η ανάγκη για ορθολογική διαχείριση της ενέργειας στην Ελλάδα προβάλλει ως πρωταρχικός στόχος, όχι μόνον γιατί είμαστε μία από τις ενεργειακά σπάταλες χώρες και η εξοικονόμηση επιβάλλεται από τις ευρωπαϊκές οδηγίες, αλλά και γιατί μπορεί να δημιουργήσει νέες δραστηριότητες και να αναζωογονήσει τον κατασκευαστικό κλάδο, ή υποτομείς του. Οι προοπτικές εξοικονόμησης ενέργειας είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές στον κτιριακό τομέα, καθώς και στον τουριστικό τομέα με σημαντική επίδραση στη μείωση του κόστους λειτουργίας των ξενοδοχειακών μονάδων. Στο βιομηχανικό

τομέα, με εξαίρεση τη λεγόμενη βαριά βιομηχανία, οι υπόλοιπες μεταποιητικές επιχειρήσεις έχουν σχετικά μικρό ενεργειακό κόστος ως ποσοστό στο συνολικό κόστος παραγωγής τους, με αποτέλεσμα αυτό να λειτουργεί ως αντικίνητρο στις επενδύσεις εξοικονόμησης.

✓ Περιβαλλοντική Βιομηχανία: Πρόκειται για έναν τομέα που χαρακτηρίζεται από σοβαρή δυναμική επέκταση εξαιτίας των απαιτήσεων και των στόχων που θέτει η Ε.Ε. Οι επιχειρηματικές ευκαιρίες είναι αρκετές. Η ανακύκλωση και η επεξεργασία στερεών και υγρών αποβλήτων, η βιομάζα και τα βιοκαύσιμα αλλά και η παραγωγή δομικών προϊόντων τύπου «πράσινης δόμησης» αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα πράσινης επιχειρηματικότητας.

✓ Κλωστοϋφαντουργία - Ενδυση: Ο τομέας φαίνεται δικασμένος ανάμεσα στο παραδοσιακό ύφασμα με βάση το βαμβάκι και τα συνθετά υφάσματα που προκρίνει η διεθνή μόδα. Αν και η παραγωγή προϊόντων μαζικής ζήτησης θεωρείται επιβλημένη, η ανάπτυξη εξειδικευμένων παραγωγών κερδίζει έδαφος. Οι μελέτες προτείνουν να δοθεί έμφαση σε εξειδικευμένα τμήματα της αγοράς, όπως το παιδικό ένδυμα, όπου αν και τα ελληνικά προϊόντα είναι εφάμιλλα των παγκοσμίως αναγνωρισμένων προϊόντων υστερούν σε διεθνή προώθηση.

✓ Συσκευασία: Η συσκευασία «ντύνει» ευρεία γκάμα προϊόντων σε όλα τα στάδια της αλυσίδας, από την πρώτη ύλη έως το τελικό προϊόν. Η πορεία των επιχειρήσεων του κλάδου συναρτάται από την πορεία των επιχειρήσεων παραγωγής προϊόντων ευρείας κατανάλωσης και ειδικότερα από τον κλάδο τροφίμων, που αποτελεί μεγάλο πεδίο. Η αύξηση της ζήτησής τους μπορεί να υπάρξει μέσω της κάλυψης της εγχώριας ζήτησης τροφίμων και άλλων προϊόντων ευρείας κατανάλωσης κατά προτεραιότητα από τις ελληνικές βιομηχανίες, το οποίο συνεπάγεται υποκατάσταση εισαγωγών από προϊόντα εγχώριας παραγωγής σε συνδυασμό με την ενίσχυση της εξωστρέφειάς τους.

* Τα στοιχεία προέρχονται από έρευνα του ΙΟΒΕ σε συνεργασία με το Εργαστήριο Βιομηχανικής και Ενεργειακής Οικονομίας του ΕΜΠ.